

A COMPOSTAXE COMUNITARIA:

XESTIÓN SUSTENTÁBEL DOS RESIDUOS EN ZONAS URBANAS

María Lafuente*

María R. Lafuente

Grupo de veciños/as e voluntarios/as da Volta do Castro o día do reparto do compost.

Ramsés Pérez

Instalación da área de compostaxe en Fene, xunto cos voluntarios/as e os veciños/as.

Da horta á mesa, da mesa á esterqueira e da esterqueira á horta. Este é o ciclo lóxico da materia orgánica e tamén da vida. De todos é sabido que a terra precisa de abono, é dicir, de nutrientes que proporcionan fertilidade para que a terra nos agasalle unha mancha de saborosos produtos. Este ciclo que as nosas avoas e avós tan sabiamente mantiveron, hoxe en día está roto, os residuos orgánicos, fonte de nutrientes, son introducidos en contedores mesturados con outros residuos, para viaxar centos de quilómetros e rematar nunha caldeira incinerados e transformados en dioxinas, cinzas tóxicas e dióxido de carbono, ou, no mellor dos casos, amoreados nun macrovertedoiro emitindo metano á atmosfera.

Mentres tanto, corremos á tenda a mercar fertilizantes químicos para as leiras, hortas e xardíns. Este esperpento faise máis grande cando imos mercar compost (emenda orgánica) á tenda, sen repararmos en que son restos orgánicos compostados, procedentes de Alemaña e Austria.

En ADEGA temos claro que é imprescindible recuperar e compostar todos os

residuos orgánicos, por iso puxemos en marcha en 2002 o primeiro programa de compostaxe doméstica no concello de Ferrol. Hoxe en día esta práctica está estendida a 43 concellos que puxeron a andar proxectos de compostaxe doméstica coa axuda de ADEGA e instalaron preto de 3.000 composteiros con excelentes resultados en canto a calidade e participación.

Dez anos despois, continuamos a traballar na mesma liña e levamos a compostaxe a un nivel máis elevado en canto á xestión; a compostaxe comunitaria. O obxectivo da compostaxe comunitaria é achegar esta técnica a núcleos de poboación urbanos ou semiurbanos onde non é posíbel practicar a compostaxe doméstica por falta de hortas ou xardíns privados. A novidade que representa a compostaxe comunitaria fronte a doméstica é que o composteiro dá servizo a un grupo de vivendas, no canto dunha vivenda única. Instálase nunha zona pública accesíbel para as persoas usuarias e require certa cohesión social para o seu mantemento. O reto está en chegar a acordos e coordinar diferentes actores para que teña éxito, nomeada-

mente persoal de xardíns, veciños e veciñas próximos ou voluntarios/as que atendan con maior dedicación o composteiro, etc. Este é un dos puntos chave da compostaxe comunitaria, a participación cidadá.

Na Galiza, a primeira área de compostaxe comunitaria foi instalada no concello de Fene. Consta dun composteiro de 1.400L, outro de 320L para a maduración do compost, unha área de recepción de material estruturante (herba e follas do parque) e un panel informativo. Os voluntarios que manteñen a área en condicións axeitadas son os educadores e alumnos do ASPANEPS (Asc. de País e Nais de Nenos con Problemas Psico-sociais). Esta área asume os residuos orgánicos dun comedor dunhas 20 persoas, dunhas 7-8 vivendas e a herba e follas do parque da Volta do Castro, así como a herba do cemiterio. Temos proxectos similares nos concellos de San Sadurniño, Poio e Bueu.

Alén da redución de residuos, as persoas sintense protagonistas da reciclaxe de parte dos seus residuos. Observan sorprendidas de que maneira se reduce o volume do cubo de lixo na cociña, ou como teñen que realizar menos viaxes ao contedor municipal. E tamén obteñen un produto útil e de calidade, que permite reducir a súa dependencia da compra de turba ou fertilizantes para xardín e horta.

E colectivamente recuperamos o ciclo da materia orgánica: da horta á mesa e da mesa ao composteiro...

CENTRO OCUPACIONAL ASPANEPS, EN PRIMEIRA PERSOA...

Pensamos que coas sobras da comida do comedor do centro e a herba do noso xardín poderíamos facer compost para obter fertilizante para a nosa horta e así completar o ciclo. Atopamos un recuncho na praza que está a carón do noso centro para colocar o composteiro, e coa colaboración de ADEGA e dos veciños e veciñas, instalamos o primeiro composteiro comunitario da comarca. Colocamos unha rede sobre a terra e enriba do deste recipiente, no fondo botamos herba seca e despois baleiramos os restos da comida e restos da poda do noso xardín. No outono pasado xa puidemos compartir o compost cos veciños. Queremos destacar a permanente colaboración do noso compañeiro Iván, que todos os días carrega os restos da comida desde o comedor, e a dedicación de Ramiro e Verónica, que a diario botan herba e remexen coa forquita para que non aparezan mosquitos.

* María Lafuente é vogal de residuos de ADEGA.